

POSTANOWIENIE

31 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 31 stycznia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A. G.

z udziałem J. O.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej A. G.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 10 marca 2021 r., IX Ca 338/20, IX Ca 396/20,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**
- 3.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 19 grudnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie, po rozpoznaniu sprawy z wniosku A. G. przy udziale J. O. o podział majątku wspólnego: ustalił, skład majątku wspólnego A. G. i J. O. (pkt I); ustalił równe udziały wnioskodawcy i uczestniczki w majątku wspólnym (pkt II); oddalił wniosek uczestniczki o zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz odszkodowania (pkt III); oddalił wniosek uczestniczki o ustalenie, że strony dokonały nakładu z majątku

wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy (pkt IV); ustalił, że strony dokonały nakładu na majątek podmiotu trzeciego w postaci kosztów przebudowy zasilania energetycznego (pkt V); ustalił, że z majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki został poczyniony nakład na majątek osobisty uczestniczki (pkt VI); ustalił, że wnioskodawca spłacił wspólne zobowiązania stron po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej (pkt VII); ustalił, że uczestniczka spłaciła wspólne zobowiązania stron po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej (pkt VIII); ustalił udział uczestniczki w majątku spółki cywilnej „O.” (pkt IX); ustalił łączną wartość majątku wspólnego stron zbytego, bądź utraconego przez wnioskodawcę po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej, szczegółowo opisanego w tym punkcie (pkt X); oddalił wniosek wnioskodawcy o zasądzenie od uczestniczki odszkodowania (pkt XI); dokonał podziału majątku wspólnego stron (pkt XII); zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę tytułem rozliczenia majątku wspólnego (pkt XIII); oddalił wniosek co do objęcia podziałem samochodu i monitora komputerowego (pkt XIV); nakazał uczestniczce, aby wydała wnioskodawcy wskazane w tym punkcie ruchomości, w terminie 7 dni od uprawomocnienia się postanowienia (pkt XV); zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 2000 zł tytułem zwrotu połowy kosztów sądowych (pkt XVI); ustalił, że pozostałe koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie strony ponoszą we własnym zakresie (pkt XVII); oddalił wnioski pełnomocników stron o zasądzenie kosztów postępowania (pkt XVIII) oraz nakazał ściągnąć od stron kwoty po 1010,67 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (pkt XIX i XX).

Postanowieniem z 30 stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie, po rozpoznaniu wniosku wnioskodawcy, w punkcie I uzupełnił postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z 19 grudnia 2019 r. w sposób wskazany; w punkcie II oddalił wniosek w pozostałym zakresie.

Postanowieniem z 10 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie, na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z 19 grudnia 2019 r. oraz apelacji wnioskodawcy od postanowienia uzupełniającego tego Sądu z 30 stycznia 2020 r.: zmienił zaskarżone postanowienie z 19 grudnia 2019 r. w ten sposób, że: a) w punkcie VII obniżył ustaloną tam wartość spłaconych zobowiązań z kwoty 393.523 zł do kwoty 32.371

zł; b) w punkcie XII tiret pierwszy w miejsce przyznanych wnioskodawcy ruchomości utraconych bądź zbytych wpisał równowartość ruchomości utraconych bądź zbytych opisanych w punkcie X postanowienia; c) punktowi XIII nadał brzmienie: „zasądzić od wnioskodawcy A. G. na rzecz uczestniczki J.O. kwotę 8.094,26 zł (osiem tysięcy dziewięćdziesiąt cztery złote dwadzieścia sześć groszy) tytułem dopłaty płatną do 10 kwietnia 2021r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności powyższej kwoty;”; d) w punkcie XVI zasądzoną tam od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.000 zł obniżył do kwoty 1.500 zł (pkt i); oddalił apelacje w pozostałej części (pkt II); stwierdził, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania apelacyjnego każdy w zakresie związanym ze swoim udziałem w sprawie (pkt III).

Skargę kasacyjną wniósł wnioskodawca, zaskarżając postanowienie w punkcie I i II. Jako przyczynę kasacyjną wskazano art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. czyli oczywistą zasadność skargi.

W odpowiedzi na skargę uczestniczka wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a w razie przyjęcia – o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze wielokrotnie wypowiediano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazywano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem

Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc sytuacji kiedy wyrok może być uznany za bezprawny. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20).

Skarżący oczywistą zasadność skargi wiąże przede wszystkim z pierwszą podstawą kasacyjną, zatem naruszeniem prawa materialnego i przyjęciem przez Sąd Okręgowy, że uczestniczka nie ponosi odpowiedzialności za zaciągnięte przez wnioskodawcę w czasie trwania majątkowej wspólności ustawowej, a następnie spłacone przez niego po jej ustaniu, zobowiązania publicznoprawne, z uwagi na brak wyrażenia zgody na ich zaciągnięcie, w konsekwencji uczestniczka nie stała się dłużnikiem ani Urzędu Skarbowego, ani Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a kwota tej spłaty nie podlegała rozliczeniu w ramach postępowania o podział majątku wspólnego stron. W przekonaniu skarżącego, pogląd co do rozliczenia należności publicznoprawnych jest oczywiście błędny, wprost sprzeczny z przepisami dotyczącymi odpowiedzialności małżonków za zobowiązania podatkowe i z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, przy czym wskazuje, iż wykazanie tego nastąpi w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej.

Podkreślenia wymaga, że na obecnym etapie postępowania nie jest dopuszczalna ocena podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), lecz Sąd jest zobligowany i uprawniony wyłącznie do zbadania, czy wystąpiły przyczyny kasacyjne, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Analiza motywów zaskarżonego postanowienia może być zatem dokonana jedynie pod kątem tego, czy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera argumenty, które przekonują o oczywistej zasadności skargi. By teza skarżącego o wystąpieniu podanej przyczyny kasacyjnej była zasadna, musiałaby opierać się na wykazaniu oczywistej błędności rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji, zakwestionowanego w skardze kasacyjnej, wskazującej w podstawach na dopuszczenie się przez ten Sąd określonych uchybień.

Po analizie zaprezentowanych argumentów Sąd Najwyższy nie dostrzega, by w sprawie spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w rozumieniu wyżej podanym. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa, oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w sądzie drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Przyjęcie przez Sąd drugiej instancji odmiennego od skarżącego poglądu, niezgodnego ze stanowiskiem skarżącego, nie przesądza o nietrafności wydanego w sprawie orzeczenia, a tym bardziej - o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Twierdzenia skargi mają w części charakter niedopuszczalnej polemiki ze stanowiskiem, wyrażony, w zaskarżonych postanowieniach. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając na względzie zaprezentowane argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej,

nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu – na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 4 ust. 1 pkt 8 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[a!]